# Hænsa-Þóris saga

# Index

# Hænsa-Þóris saga

## 1. kafli - Frá héraðshöfðingjum ok Hænsa-Þóri.

Oddr hét maðr Önundarson breiðskeggs, Úlfarssonar, Úlfssonar á Fitjum, Skeggjasonar, Þórissonar hlammanda. Hann bjó á Breiðabólstað í Reykjardal í Borgarfirði. Hann átti þá konu, er Jórunn hét. Hon var vitr kona ok vel látin. Þau áttu fjögur börn, sonu tvá vel mannaða ok dætr tvær. Annarr sonr þeira hét Þóroddr, en annarr Þorvaldr. Þuríðr hét dóttir Odds, en önnur Jófríðr. Hann var kallaðr Tungu-Oddr. Engi var hann kallaðr jafnaðarmaðr.

Torfi hét maðr ok var Valbrandsson, Valþjófssonar, Örlygssonar frá Esjubergi. Hann átti Þuríði Tungu-Oddsdóttur. Þau bjuggu á öðrum Breiðabólstað.

Arngrímr hét maðr Helgason, Högnasonar, er út kom með Hrómundi. Hann bjó í Norðrtungu. Hann var kallaðr Arngrímr goði. Helgi hét sonr hans.

Blund-Ketill hét maðr, sonr Geirs ins auðga ór Geirshlíð, Ketilssonar blunds, er Blundsvatn er við kennt. Hann bjó í Örnólfsdal. Þat var nökkuru ofar en nú stendr bærinn. Var þar margt bæja upp í frá. Hersteinn hét sonr hans. Blund-Ketill var manna auðgastr ok bezt at sér í fornum sið. Hann átti þrjá tigu leigulanda. Hann var inn vinsælasti maðr í heraðinu.

Þorkell trefill hét maðr. Hann var Rauða-Bjarnarson. Hann bjó í Svignaskarði fyrir útan Norðrá. Helgi var bróðir Þorkels, er bjó í Hvammi í Norðrárdal. Annarr var Gunnvaldr, faðir Þorkels, er átti Helgu, dóttur Þorgeirs á Víðimýri. Þorkell trefill var vitr maðr ok vel vinsæll, stórauðigr at fé.

Þórir hét maðr. Hann var snauðr at fé ok eigi mjök vinsæll af alþýðu manna. Hann lagði þat í vanða sinn, at hann fór með sumarkaup sitt heraða í milli ok seldi þat í öðru, er hann keypti í öðru, ok græddist honum brátt fé af kaupum sínum.

Ok eitt sinn, er Þórir fór sunnan um heiði, hafði hann með sér hæns í för norðr um land ok seldi þau með öðrum kaupskap, ok því var hann kallaðr Hænsa-Þórir.

Nú græðir Þórir svá mikit, at hann kaupir sér land, er at Vatni heitir upp frá Norðrtungu, ok fá vetr hafði hann búit, áðr hann gerðist svá mikill auðmaðr, at hann átti undir vel hverjum manni stórfé.

En þó at honum græddist fé mikit, þá heldust þó óvinsældir hans, því at varla var til óþokkasælli maðr en Hænsa-Þórir var.

## 2. kafli - Barnfóstr Hænsa-Þóris ok af Erni stýrimanni.

Einn dag gerir Þórir heiman ferð sína ok ríðr í Norðrtungu ok hitti Arngrím goða ok bauð honum barnfóstr. "Vil ek taka við Helga, syni þínum, ok geyma sem ek kann, en ek vil hafa vináttu þína í mót ok fylgi til þess, at ek ná réttu af mönnum."

Arngrímr svarar: "Svá lízt mér sem lítill höfuðburðr muni mér at þessu barnfóstri."

Þórir svarar: "Ek vil gefa sveininum hálft fé mitt, heldr en ek ná eigi barnfóstrinu, en þú skalt rétta hluta minn ok vera skyldr til, við hvern sem ek á um."

Arngrímr svarar: "Þat ætla ek mála sannast at neita eigi því, er svá vel er boðit."

Fór þá Helgi heim með Þóri, ok heitir þar nú síðan bærinn at Helgavatni. Arngrímr veitti Þóri umsjá, ok þykkir þegar ódælla við hann, ok náir hann nú réttu máli af hverjum manni. Græðist honum nú stórmikit fé ok gerist inn mesti auðmaðr. Helzt honum enn óvinsældin.

Þat var eitt sumar, at skip kom af hafi í Borgarfjörð, ok lögðu þeir eigi inn í ósinn, en lögðu útarliga á höfnina. Örn hét stýrimaðr. Hann var vinsæll maðr ok inn bezti kaupdrengr.

Oddr frétti skipkvámuna. Hann var vanr í fyrra lagi í kaupstefnur at koma ok leggja lag á varning manna, því at hann hafði heraðsstjórn. Þótti engum dælt fyrr at kaupa en vissi, hvat hann vildi at gera.

Nú hittir hann kaupmenn ok fréttir eftir, hversu þeir ætla sína ferð eða hve skjótar sölur þeir vildu hafa, ok sagði þann vanða, at hann legði lag á varning manna.

Örn svarar: "Sjálfir ætlum vér at ráða várri eigu fyrir þér, því þú átt engan pening með várum varnaði, ok muntu ráða at sinni eigi meira en þú mælir."

Oddr svarar: "Þat grunar mik, at þat gegni þér verr en mér, ok svá skal vera. Er því at lýsa, at vér bönnum öllum mönnum kaup við yðr at eiga ok svá flutningar allar, svá at ek skal fé af þeim taka, sem yðr veita nökkura björg, en ek veit, at þér flytizt eigi ór höfninni fyrir misgöngin."

Örn svarar: "Ráða máttu ummælum þínum, en eigi látum vér kúgast at heldr."

Oddr ríðr nú heim, en Austmenn liggja þar í höfninni, ok gefr þeim eigi í brottu.

# 3. kafli - Blund-Ketill býðr Erni vetrvist.

Annan dag eftir reið Hersteinn Blund-Ketilsson út á Nes. Hann fann Austmenn, er hann reið útan. Kannast hann við stýrimann ok varð vel at skapi. Örn sagði Hersteini, hversu mikinn ójafnað Oddr bauð þeim, - "ok þykkjumst vér eigi vita, hversu vér skulum með fara váru máli."

Þeir talast við um daginn, ok at kveldi ríðr Hersteinn heim ok segir föður sínum frá farmönnum ok hvar nú er komit þeira máli.

Blund-Ketill svarar: "Við kennumst ek mann þenna at þinni frásögn, at því, at ek var með föður hans, þá ek var barn, ok hefi ek eigi nýtra dreng fundit en hans föður, ok er þat illa, at hans kosti er þröngt, ok þat mundi faðir hans ætla, at ek mynda nökkut líta á hans mál, ef hann þyrfti þess við. Ok nú á morgin snemma skaltu ríða út í Höfn ok bjóða honum hingat með svá marga menn sem hann vill, en ef hann vill annat heldr, þá skal flytja hann, hvert er hann vill, suðr eða norðr, ok skal ek leggja á allan hug, sem ek hefi föng á, honum við at hjálpa."

Hersteinn kvað þat gott ráð ok drengiligt. "Er þó er meiri ván, at þar fyrir hafim vér óvingan annarrra."

Blund-Ketill svarar: "Þar sem vér berum eigi verra mál til en Oddr, þá kann vera, at oss falli þat létt."

Nú líðr nóttin. En þegar um morgininn snemma lætr Blund-Ketill safna hrossum ór haga, ok er þá búin ferð, ok rekr Hersteinn hundrað hrossa í móti kaupmönnum, ok þurfti einkis á bú at biðja. Hann kemr út þangat ok sagði Erni tillag föður síns. Örn kvaðst gjarna þenna kost þiggja vilja, en kvaðst þó hyggja, at þeir feðgar myndi fá óvináttu annarra manna fyrir þetta. Hersteinn kvað þá eigi verða farit at því.

Örn mælti: "Þá skulu hásetar mínir flytja sik í önnur heruð, ok er þó ærit í ábyrgð, þó at vér sém eigi allir í einu heraði."

Hersteinn flytr nú Örn heim með sér ok varning hans ok skilst eigi fyrr við en allir kaupmenn eru í brottu ok búit um skip ok öllu til skila komit. Blund-Ketill tekr æfar vel við Erni. Sat hann þar í góðum fagnaði.

Kómu nú tíðendi þessi fyrir Odd, hvat Blund-Ketill hefir ráðs tekit, ok tala menn nú um, at hann hafi sýnt sik í mótgangi við hann.

Oddr svarar: "Kalla má þat svá, en þar er sá maðr, er bæði er vinsæll ok kappsamr. Þó vil ek um sinn vera láta." Ok var nú enn kyrrt.

# 4. kafli - Af harðendavetri.

Sumar þetta var lítill grasvöxtr ok eigi góðr, fyrir því at lítt þornaði, ok varð alllítil heybjörg manna.

Blund-Ketill fór um haustit til landseta sinna ok segir, at hann vill heyleigur hafa á öllum löndum sínum: "Eigum vér margt fé ganganda, en hey fást lítil. Ek vil ok ráða fyrir, hversu miklu slátrat er í haust á hverju búi allra minna landseta, ok mun þá vel hlýða."

Nú líðr sumar, ok kemr vetr ok er snemma nauðamikill norðr um Hlíðina, en viðrbúningr lítill. Fellr mönnum þungt. Ferr svá fram um jól. Ok er þorri kemr, þá ekr hart at mönnum, ok eru margir þá upptefldir.

Ok at kveldi eins dags kemr landseti Blund-Ketils ok segir sik vera í heyþroti ok krefr órlausna.

Bóndi svarar: "Hverju gegnir þat? Ek þóttumst svá til ætla at hausti, at ek hugða, at vel myndi hlýða."

Sjá svarar, at færra var slátrat en hann sagði.

Blund-Ketill sagði: "Vit skulum eiga kaup saman. Ek mun leysa þik ór vandræði þessu um sinn, en þú seg þetta engum manni, því at ek vil eigi venja menn upp á mik, allra helzt síðan þér hafið þó eigi haft mín tillög."

Sá fór heim ok sagði sínum vin, at Blund-Ketill sé afbragð annarrra manna í öllum viðskiptum, ok kvað hann sik ór vandræði leyst hafa. En sá sagði sínum vin, ok verðr þat svá víst um allt heraðit.

Líðr stund, ok kemr gói. Þá koma tveir landsetar hans ok segja sik í heyþroti.

Blund-Ketill svarar: "Illa hafið þér gert, at þér hafið af brugðit mínum ráðum, því at þat er þann veg, þó at vér hafim hey mikil, þá höfum vér ok fé því fleira. Nú ef ek miðla yðr, þá hefi ek ekki til míns fjár. Er nú hér um at kjósa."

Þeir ala á málit ok tjá vesölð sína, en honum þótti hörmuligt at heyra á þeira veinan ok lét reka heim fjóra tigu hrossa ok hundrað ok lét drepa fjóra tigu hrossa, þau er verst váru, en gaf landsetum sínum þat fóðr, sem hrossunum var ætlat áðr. Fara þeir heim fegnir.

Vetrinn gerist því verri sem meir leið á, ok verðr örkola fyrir mörgum.

# 5. kafli - Heybón Blund-Ketils.

Nú kemr einmánuðr, ok koma tveir landsetar Blund-Ketils. Þeir áttu sér hóti helzt nökkurs kosti í fémunum, en þó váru þeir nú í heyþroti ok biðja hann órlausnar. Hann svarar þá ok kvaðst eigi til hafa, enda lézt hann eigi vilja drepa fleira fé. Þeir fréttu, ef hann viti nökkura þá menn, er hey hefðu til sölu. Hann kveðst eigi víst vita.

Þeir sækja fast eftir ok segja nú, at fé þeira muni deyja, ef þeir fá enga hjálp af honum.

Hann sagði þat af sjálfdáðum orðit, - "en sagt er mér, at Hænsa-Þórir muni hafa hey til sölu."

Þeir svara: "Af honum munum vér eigi fá, nema þú farir með oss, ok mun hann þá þegar selja, ef þú gengr í vörzlu fyrir oss um kaupin."

Hann svarar: "Þat má ek gera at fara með yðr, en þat er sannligt, at þeir seli, sem til hafa."

Þeir fara snemma um morgininn, ok var á norðan strykr sá ok heldr kaldr. Þórir bóndi var úti staddr í þat mund, sér mennina fara at garði, gengr inn síðan ok rekr aftr hurð ok lætr fyrir loku, ferr til dagverðar.

Nú er drepit á dyrr. Sveinninn Helgi tekr til orða: "Gakktu út, fóstri, því at menn munu vilja hitta þik."

Þórir kvaðst mundu matast fyrst, en sveinninn hleypr undan borðum ok gengr til hurðar ok heilsar þeim vel, er komnir váru. Blund-Ketill spurði, hvárt Þórir væri heima. Hann sagði svá væri.

"Bið þú hann útgöngu," sagði hann.

Sveinninn gerði svá ok sagði, at Blund-Ketill var kominn úti ok vildi hitta hann.

Þórir svaraði: "Af hverju mun Blund-Ketill draga nasarnar? Kynligt, ef hann ferr at góðu. Ekki erendi á ek við hann."

Sveinninn ferr ok sagði þeim, at Þórir vildi eigi út ganga.

"Já," sagði Blund-Ketill, "þá skulum vér inn ganga."

Þeir ganga til stofu, ok var þeim heilsat, en Þórir þagði.

"Svá er varit," sagði Blund-Ketill, "at vér viljum kaupa hey at þér, Þórir."

Þórir svarar: "Eigi er mér þitt fé betra en mitt."

Blund-Ketill mælti: "Ýmisst veitir þat."

Þórir svarar: "Hví ertu í heyþroti, auðigr maðr?"

Blund-Ketill segir: "Eigi em ek greiðliga í heyþroti, ok fala ek fyrir landseta mína, er þurfa þykkjast órlausna. Vilda ek gjarna fá þeim, ef til væri."

"Þat muntu eiga allra heimilast at veita öðrum þitt, en eigi mitt."

Blund-Ketill svarar: "Eigi skulum vér gjafar at biðja. Láttu Odd ok Arngrím gera verð fyrir þína hönd, en þar á ofan vil ek gefa þér gjafar."

Þórir kvaðst eigi hey hafa til at selja, - "enda vil ek eigi selja."

Þá gengr Blund-Ketill út ok þeir félagar ok sveinninn með þeim.

Þá tekr Blund-Ketill til orða: "Hvárt er heldr, at fóstri þinn hefir engi hey til sölu, eða vill hann eigi selja?"

Sveinninn svarar: "Hefir hann víst, ef hann vill."

Blund-Ketill mælti: "Fylgðu oss þangat til, sem heyin eru."

Hann gerir svá. Nú gerir Blund-Ketill til fjár Þóris ok hugðist svá at, þó at algjafta væri til alþingis, at þó myndi af ganga fimm stakkar. Ok eftir þat ganga þeir inn.

Blund-Ketill mælti: "Svá hyggst mér um heykost þinn, at góðr fengr mun af ganga, þó at fé þínu öllu sé inni gefit til alþingis, ok vil ek þat kaupa."

Þórir svarar: "Hvat skal ek þá hafa annan vetr, ef þá er slíkr vetr eða verri?"

Blund-Ketill svarar: "Gera mun ek þér þann kost at fá þér jafnmikinn kost í heyjum í sumar ok þó at engu verri ok færa í garða þína."

Þórir svarar: "Ef þér hafið nú yðr eigi heybjörg, hvat munuð þér þá heldr hafa í sumar? En veit ek, at sá er ríkismunr okkarr, at þú munt taka mega hey af mér, ef þú vill."

Blund-Ketill svarar: "Eigi er þann veg upp at taka. Þat veiztu, at silfr gengr í allar skuldir hér á landi, ok gef ek þér þat við."

Þórir svarar: "Eigi vil ek silfr þitt."

"Þá tak þú þvílíka vöru, sem þeir gera til handa þér, Oddr ok Arngrímr."

"Fátt er hér verkmanna," segir Þórir, "en ek nenni lítt ferðum, ok vil ek eigi vasast í slíku."

Blund-Ketill svarar: "Þá skal ek láta færa þér heim."

Þórir mælti: "Eigi hefi ek húsakost til þess, at örvænt sé, at eigi spillist."

Blund-Ketill svarar: "Ek skal fá til húðir ok búa um, svá at vel sé."

Þórir svarar: "Eigi vil ek spark annarrra manna í húsum mínum."

Blund-Ketill svarar: "Þá skal vera hjá oss í vetr, ok mun ek varðveita."

"Veit ek gjálgrun þína," segir Þórir, "ok vil ek engu kaupa við þik."

Blund-Ketill mælti: "Þá mun fara verr, ok munum vér allt at einu hafa heyit, þó at þú bannir, en leggja verð í staðinn ok njóta þess, at vér erum fleiri."

Þá þagnar Þórir ok gerir eigi gott í skapi. Blund-Ketill lætr taka reip ok binda heyit. Eftir þat hefja þeir upp klyfjar ok bera í brott heyit, en ætla vel til alls fjár.

# 6. kafli - Hænsa-Þórir fann Árngrím ok Odd.

Nú skal segja frá, hvat Þórir hafðist at. Hann býr heiman ferð sína ok Helgi, fóstri hans, með honum. Þeir ríða í Norðrtungu, ok var þar tekit við þeim afar vel. Spurði Arngrímr tíðenda.

Þórir svarar: "Ekki hefi ek nú nýligra spurt en ránit."

"Hvat var ránit?" sagði Arngrímr.

Þórir svarar: "Blund-Ketill hefir rænt mik öllum heyjum, svá at eigi ætlak forkast eftir nautum í köldu veðri."

"Er svá Helgi?" segir Arngrímr.

"Engu gegnir þat," segir Helgi, "fór Blund-Ketill vel með sínu máli."

Sagði Helgi þá, hversu farit hafði með þeim.

Þá sagði Arngrímr: "Þat var líkara. Betr er þat hey komit, at hann hefir, en hitt, er fúnar fyrir þér."

Þórir svarar: "Illu heilli bauð ek þér barnfóstr. Skal oss aldri þat illbýli gert, at oss sé hér tilgangr at heldr ok at várr hlutr sé réttr, ok eru slíkt firn mikil."

Arngrímr svarar: "Þat var þegar ófyrirsynju, því at ek ætla þar vándum manni at duga, sem þú ert."

Þórir svarar: "Eigi em ek orðsjúkr maðr, en illa uni ek, at þú launar svá mína gerð eða þat, þó at menn ræna mik, því at eigi er þetta síðr frá þér tekit," - ok skilðust við svá búit.

Ríðr Þórir á braut ok koma á Breiðabólstað, ok heilsar Oddr honum vel ok spyrr tíðenda.

"Ekki hefi ek nýligra frétt en ránit."

"Hvat ráni var þat?" sagði Oddr.

Þórir svarar: "Blund-Ketill tók hey mín öll, svá at ek em nú með öllu óbirgr. Vildi ek gjarna hafa þína ásjá, en þetta mál kemr ok til þín, þar sem þú ert forráðsmaðr heraðsins, at rétta þat, sem rangt er gert, ok máttu þat áminnast, at hann gerðist þinn fjandmaðr."

Oddr spurði: "Er svá, Helgi?"

Hann sagði, at Þórir affærði stórmjök, greinir nú allt, hversu fór.

Oddr svarar: "Eigi vil ek mér af skipta. Mynda ek svá hafa gert, ef ek þyrfta."

Þórir svarar: "Satt er þat, er mælt er, at spyrja er bezt til váligra þegna, ok án er illt um gengi, nema heiman hafi."

Ríðr Þórir í brott við svá búit ok Helgi með honum ok ferr heim ok unir illa við.

# 7. kafli - Þorvaldr tekr mál á hendr Blund-Katli.

Þorvaldr, sonr Tungu-Odds, hafði út komit um sumarit fyrir norðan land, ok þar vistaðist hann um vetrinn. Hann fór norðan, er leið at sumri, á fund föður síns ok gisti um nótt í Norðrtungu í góðum beina.

Sá maðr var þar fyrir á gistingu, er Víðfari hét. Hann var reikunarmaðr, hljóp hann á milli landshorna. Hann var frændi Þóris náinn ok áþekkr honum í skapsmunum.

Þetta sama kveld tekr Víðfari föt sín ok stökkr á brott ok léttir eigi fyrr en hann kemr til Þóris.

Hann tekr við honum báðum höndum: "Veit ek ok, at nökkut gott mun mér leiða af þinni Kvámu."

Hann svarar: "Gerast mætti þat, því at nú er Þorvaldr Oddsson kominn í Norðrtungu ok er þar nú á gistingu."

Þórir svarar: "Þat vissi ek at sjá, at mér myndi nökkut gott at höndum koma, því at mér varð allgott við, er ek sá þik."

Nú líðr nóttin af hendi, ok þegar um morgininn ríðr Þórir ok þeir fóstrar í Norðrtungu. Er þar fjölði manna kominn, ok var sveininum gefit seturúm, en Þórir reikar á gólfinu.

Þat getr Þorvaldr at líta, er hann sitr á pallinum ok þeir Arngrímr ok töluðu sín á milli.

"Hverr er sjá maðr, er reikar um gólfit?" segir Þorvaldr.

Arngrímr svarar: "Hann er barnfóstri minn."

"Já," segir Þorvaldr, "hví skal honum eigi rúm gefast?"

Arngrímr kvað hann eigi varða.

"Eigi skal svá vera," sagði Þorvaldr ok lætr kalla hann til sín ok gefr honum rúm at sitja hjá sér, spyrjast síðan almæltra tíðenda.

Hann svarar Þórir: "Raun var þetta, er Blund-Ketill rænti mik."

Þorvaldr spurði: "Er sætzt á?"

"Fjarri ferr um þat," segir Þórir.

"Hví gegnir þat, Arngrímr," sagði Þorvaldr, "at þér höfðingjar látið þá skömm fram fara?"

Arngrímr svarar: "Lýgr hann mestan hlut frá, ok er alllítit til haft."

"Var þat þó satt at hann hafði heyit?" segir Þorvaldr.

"Hafði hann víst," segir Arngrímr.

"Bærr er hverr at ráða sínu," sagði Þorvaldr, "ok kemr honum fyrir lítit vinfengi við þik, ef hann skal þó undir fótum troðinn."

Þórir mælti: "Allvel lízt mér á þik, Þorvaldr, ok svá segir mér hugr um, at þú munir nökkut leiðrétta mitt mál."

Þorvaldr mælti: "Ek hefi lítit traust undir mér."

Þórir mælti: "Ek vil gefa þér fé mitt hálft til þess, at þú réttir málit ok hafir annathvárt sekðir eða sjálfdæmi, svá at óvinir mínir siti eigi yfir mínu."

Arngrímr mælti: "Ger eigi þetta, Þorvaldr, því at eigi er góðum dreng at duga, þar sem hann er, en þú átt við þann um, er bæði er vitr ok vel at sér ok at öllu vinsæll."

"Sé ek," segir Þorvaldr, "at þér leikr öfund á, ef ek tek við fé hans, ok anntu mér þess eigi."

Þórir mælti: "Svá er at at hyggja, Þorvaldr, at fé mitt mun reynast frítt, ok aðrir menn vitu, at mér er eigi fé goldit víða fyrir mitt eigin."

Arngrímr mælti: "Letja vil ek þik enn, Þorvaldr, at þú takir við máli þessu, en þú munt gera sem þér líkar. Uggir mik, at mikit hljótist af."

Þorvaldr svarar: "Eigi mun ek neita fjárviðtökunni."

Nú handsalar Þórir honum fé sitt hálft ok þar með málit á hendr Blund-Katli.

Arngrímr mælti þá enn: "Hversu ætlar þú með at fara máli þessu, Þorvaldr?"

"Ek mun fara fyrst á fund föður míns ok hyggja þaðan at ráðum."

Þórir mælti: "Eigi hugnar mér þat, vil ek eigi hinkr. Hefi ek mikit til unnit, ok vil ek þegar á morgin láta fara ok stefna Blund-Katli."

Þorvaldr svarar: "Þetta mun vera reyndar, at þú munt vera engi gæfumaðr ok illt mun af þér hljótast. En svá mun nú vera verða." Ok binda þeir Þórir at hittast í ákveðnum stað um morgininn.

# 8. kafli - Stefnuför Þorvalds ok Hænsa-Þóris.

Þegar snemma um morgininn ríðr Þorvaldr ok Arngrímr með honum með þrjá tigu manna. Hitta þeir Þóri, ok var hann við þriðja mann. Þar var Helgi Arngrímsson ok Víðfari frændi Þóris.

Þorvaldr mælti: "Hví ertu svá fámennr, Þórir?"

Hann svarar: "Ek vissa, at þik myndi eigi lið skorta."

Þeir ríða nú upp eftir Hlíðinni. Mannferðin var sén af bæjunum, ok hleypir hverr af sínum bæ. Þykkist sá bezt hafa, er fyrst kemr til Blund-Ketils, ok er þar margt manna fyrir. Þeir Þorvaldr ríða at garði ok stíga þar af hestum sínum ok ganga heim at bænum.

Þegar Blund-Ketill sér þetta, gengr hann móti þeim ok býðr þeim þar at þiggja allan greiða.

Þorvaldr mælti: "Annat er erendi hingat en eta mat. Ek vil vita, hverju þú vilt svara fyrir mál þat, er þú tókt upp hey Þóris."

Blund-Ketill svarar: "Slíku þér sem honum. Ger einn fyrir svá mikit sem þér líkar, ok þó skal ek gefa þér gjafar ofan á, því betri ok meiri sem þú ert meira verðr en Þórir, ok svá mikinn skal ek þinn sóma gera, at þat sé allra manna mál, at þú sér vel sæmðr af."

Þorvaldr þagnar ok þótti vel boðit.

Þórir svarar þá: "Eigi er þetta at þiggja, ok þarf eigi at hugsa um þat. Löngu átta ek þenna kost, ok kalla ek mér lið eigi veitt, þó at slíkt sé, ok til lítils kom mér at gefa þér fé mitt."

Þá mælti Þorvaldr: "Hvat viltu þá gera fyrir lögmálsstaðinn?"

Blund-Ketill mælti: "Eigi annat en þú gerir ok einn skapir, slíkt er þú vill."

Þá svarar Þorvaldr: "Svá lízt mér sem engi sé annarr á gerr en at stefna."

Hann stefnir þá Blund-Katli um rán ok nefnir sér vátta ok hefir þau orð ok umkvæði, sem hann fekk frekust haft.

Nú snýr Blund-Ketill heim at húsum ok mætir Austmanninum Erni, er hann gekk at varnaði sínum.

Örn spurði: "Ertu sárr, bóndi, er þú ert svá rauðr sem blóð?"

Hann svarar: "Eigi em ek sárr, en eigi er þetta betra. Þau orð eru töluð við mik, sem aldri hafa áðr töluð verit, ek em kallaðr þjófr ok ránsmaðr."

Örn tekr boga sinn ok lætr koma ör á streng ok kemr þá út í því er þeir stigu á bak. Hann skaut, ok varð maðr fyrir ok lætr sígast niðr af hestinum, ok var þat Helgi, sonr Arngríms goða. Þeir hlaupa at honum.

Þórir otar sér fram milli manna ok hratt mönnum frá sér ok biðr gefa sér rúm, - "því at mér mun mest umhugat." Hann laut at Helga niðr, ok var hann þá dauðr. Þórir mælti: "Er lítill máttrinn, fóstri minn?"

Þórir réttist þá frá honum ok mælti: "Talaði sveinninn við mik. Sagði hann tysvar it sama, þetta hérna: "Brenni, brenni Blund-Ketil inni."

Arngrímr svarar þá: "Nú fór sem mik varði, at oft hlýtr illt af illum, ok grunaði mik, at mikit illt myndi af þér hljótast, Þórir, ok eigi veit ek, hvat sveinninn hefir sagt, þó at þú fleiprir eitthvert, en þó er eigi ólíkligt, at slíkt verði gert. Hófst þetta mál illa. Kann ok vera, at svá lúkist."

Þórir svarar: "Eiga þykkir mér þú nökkut nauðsynligra en ávíta mik."

Þeir Arngrímr ríða nú brott undir skógarnef eitt ok stíga af hestum ok eru nú þar, til þess at náttar. En Blund-Ketill þakkar mönnum vel sitt liðsinni ok bað hvern mann ríða heimleiðis sem bezt gegndi.

# 9. kafli - Blund-Ketill brenndr inni.

Svá er sagt, at þegar er náttaði, ríða þeir Þorvaldr at bænum í Örnólfsdal. Váru þar þá allir menn í svefni. Þeir draga viðarköst at bænum ok slá í eldi. Vakna þeir Blund-Ketill eigi fyrr en húsin loguðu yfir þeim. Blund-Ketill spurði, hverir þar kveikti svá heitan eld. Þórir sagði, hverir váru. Blund-Ketill frétti, ef nökkut skyldi ná sáttum. Þórir sagði, at engi er kostr annarr en brenna. Þeir skiljast nú eigi fyrr við, en hvert mannsbarn er þar inni brunnit.

Hersteinn, sonr Blund-Ketils, hafði farit um kveldit til fóstra síns, er Þorbjörn hét ok var kallaðr stígandi. Þat er mælt, at Þorbjörn væri eigi allr jafnan, þar sem hann var sénn.

Hersteinn vaknar um morgininn ok spurði, hvárt fóstri hans vekði. Hann kveðst vaka, - "eða hvat viltu?"

"Mik dreymði, at mér þótti sem faðir minn gengi hér inn, ok loguðu um hann klæðin öll, ok allr þótti mér sem hann væri eldr einn."

Þeir standa upp ok ganga út ok sjá skjótt logann. Þeir taka vápn sín ok fara hvatliga, ok váru þá allir menn á brottu, er þeir kómu þar.

Hersteinn mælti: "Hér eru orðin hörmulig tíðendi, eða hvat er nú til ráða?"

Þorbjörn svarar: "Nú skal neyta þess boðs, er Tungu-Oddr hefir oft mælt, at ek skylda til hans koma, ef ek þyrfta nökkurs við."

Hersteinn svarar: "Eigi þykkir mér þat vænligt."

En þó fara þeir ok koma á Breiðabólstað ok kalla út Odd. Hann gengr út ok tekr við þeim vel ok spurði tíðenda. Þeir sögðu slík, sem orðin váru. Hann lætr illa yfir.

Þorbjörn karl tekr þá til orða: "Á þá leið er, Oddr bóndi," sagði hann, "at þú hefir heitit mér ásjá þinni, ok vil ek nú til þess taka, at þú leggir til nökkur góð ráð ok komir til."

Oddr kvaðst svá gera mundu. Ríða þeir nú í Örnólfsdal ok koma þar fyrir dag. Váru þá fallin húsin ok fölskaðr mjök eldrinn. Nú ríðr Oddr at húsi einu, því er eigi var allt brunnit. Hann seilist til birkirafts eins ok kippir burt ór húsinu, ríðr síðan andsælis um húsin með loganda brandinn ok mælti: "Hér nem ek mér land, fyrir því at hér sé ek nú eigi byggðan bólstað. Heyri þat váttar, þeir er hjá váru."

Hann keyrir síðan hestinn ok ríðr í brott.

Hersteinn mælti: "Hvat er nú til ráða? Eigi reyndist þessi vel."

Þorbjörn mælti: "Þegi þú, ef þú mátt, hvat sem í gerist."

Hersteinn svarar ok kvaðst þat eina talat hafa, er eigi var við of.

Útibúr var óbrunnit, þat sem varningr Austmanns var inni ok mikit fé annat.

Í þessu hverfr Þorbjörn karl. Nú lítr Hersteinn heim til bæjarins ok sér útibúrið opit ok út borit féit, en engan sér hann manninn. Þar eru bundnar klyfjar. Þar næst heyrir hann hark mikit í túnit, sér nú, at heim eru rekin hross öll, þau er faðir hans hafði átt, sauðir ok naut ór fjósi ok allt ganganda fé. Síðan eru klyfjar upp hafðar ok því næst öllu á ferð snúit ok allt fémætt á brott fært.

Hersteinn víkr nú eftir ok sér, at Þorbjörn karl rekr féit. Þeir snúa leið sinni ofan eftir heraði í Stafholtstungur ok svá út yfir Norðrá.

# 10. kafli - Bónorð Hersteins Blund-Ketilssonar.

Sauðamaðr Þorkels trefils ór Svignaskarði gekk þenna morgin at fé sínu. Hann sér, hvar þeir fara ok reka alls kyns fénað. Hann segir þetta Þorkatli, en hann svarar: "Veit ek hverju gegna mun. Þat munu vera Þverhlíðingar, vinir mínir. Þeir hafa vetrarnauð mikla, ok munu þeir reka hingat fé sitt, skal þeim þat heimilt, ek hefi hey ærin, eru hér ok nógar jarðir útifé."

Hann gekk út, er þeir kómu í tún, ok fagnar þeim ok býðr allan greiða, slíkan sem þeir vilja þegit hafa. Varla náðu þeir at stíga af baki, svá var bóndi beinn við þá.

Þorbjörn mælti: "Mikit er nú um beina þinn, ok væri mikit undir, at þú efndir þetta allt vel, er þú hefir heitit okkr."

"Veit ek erendi þitt, at féit mun hér skulu eftir vera, ok skortir hér eigi jörð nóga ok góða."

Þorbjörn mælti: "Þiggja munum vit þat."

Þá víkr hann Þorkatli hjá húsunum ok mælti: "Tíðendi mikil eru at segja."

Þorkell spurði, hver þau væri.

"Blund-Ketill bóndi var brenndr inni í nótt," sagði Þorbjörn.

"Hverjir gerðu þat níðingsverk?" sagði Þorkell.

Þorbjörn sagði þá allt, sem farit hafði, - "ok þarf Hersteinn nú þinna heillaráða."

Þorkell mælti: "Eigi þætti mér ráðit, hvárt ek mynda svá skjótt á boð brugðizt hafa, ef ek hefða þetta vitat fyrr. En mínum ráðum vil ek nú láta fram fara, ok förum nú til matar fyrst."

Þeir játtuðu því. Þorkell trefill var þá mjök fámáligr ok nökkut hugsi, ok er þeir váru mettir, lætr hann taka hesta þeira. Síðan taka þeir vápn sín ok stíga á bak. Ríðr Þorkell fyrir þann dag ok mælti áðr, at vel skyldi geyma fjárins í haganum, en gefa vel því, sem inni var.

Þeir ríða nú út á Skógarströnd á Gunnarsstaði. Þat er innarliga á Ströndinni. Þar bjó sá maðr, er Gunnarr hét ok var Hlífarson, mikill maðr ok sterkr ok inn mesti garpr. Hann átti systur Þórðar gellis, er Helga hét. Gunnarr átti tvær dætr. Hét önnur Jófríðr, en önnur Þuríðr.

Þeir koma þar síð dags og stíga af baki fyrir ofan hús. Vindr var á norðan ok heldr kalt.

Þorkell gengr at durum ok klappar, en húskarl gengr til hurðar ok heilsar vel þeim, sem kominn var, ok spyrr, hverr hann væri.

Þorkell kvað hann eigi vita mundu at gerr, þó at hann segði honum, - "ok bið Gunnar út ganga."

Hann kvað Gunnar kominn í rekkju. Hann biðr hann segja, at maðr vill hitta hann.

Húskarl gerir svá, gengr inn ok segir Gunnari, at maðr vill hitta hann. Gunnarr spurði, hverr hann væri.

Húskarl kvaðst þat eigi vita, - "en mikill er hann vexti."

Gunnarr mælti: "Far þú ok seg honum, at hann sé hér í nátt."

Húskarl ferr ok gerir sem Gunnarr bauð, en Þorkell kvaðst eigi vilja þiggja boð af þrælum, heldr at bónda sjálfum.

Húskarl segir, at þat væri sannligra, - "en eigi hefir Gunnarr vana til þess at standa upp um nætr. Gerðu annathvárt," sagði húskarl, "at þú far á brott eða gakk inn ok ver hér í nátt."

"Gerðu annathvárt," segir Þorkell, "at þú rek erendi duganda eða ek lek sverðshjöltin á nasir þér."

Húskarl hleypr inn ok rekr aftr hurðina. Gunnarr spurði, hví hann færi svá óðliga.

Hann sagðist eigi vildu tala fleira við inn komna mann, - "því at hann er mjök hastorðr."

Gunnarr reis þá upp ok gekk út í túnit. Hann var í skyrtu ok línbrókum, möttul yfir sér ok svarta skó á fótum, sverð í hendi. Hann fagnar vel Þorkatli ok biðr hann inn ganga. Hann segir, at þeir váru fleiri saman.

Gunnarr gengr út í túnit, en Þorkell þrífr í hurðarhringinn ok rekr aftr hurðina. Þeir ganga þá á bak húsunum. Gunnarr heilsar þeim.

Þorkell sagði: "Setjumst vér niðr, því at vér eigum margt at tala við þik Gunnarr."

Þeir gera svá, setjast niðr á tvær hendr honum ok svá nær, at þeir sátu á skikkjunni, er Gunnarr hafði yfir sér.

Þorkell mælti þá: "Svá er háttat, Gunnarr bóndi, at hér er sá maðr í ferð með mér, er Hersteinn heitir, sonr Blund-Ketils. Er eigi því erendi at leyna, at hann vill biðja dóttur þinnar, Þuríðar. Hefi ek ok fyrir þessa sök með honum farit, at ek vildi eigi, at þú vísaðir manninum frá, því at mér sýnist happaráð it mesta. Þykkir mér ok miklu varða, at eigi sé óvirt þetta mál ok mín tillög eða seint svarat."

Gunnarr mælti: "Eigi em ek einhlítr um svör þessa máls, ok vil ek ráðast um við móður hennar ok svá við dóttur mína ok einkum við Þórð gelli, frænda hennar. En góðar einar fréttir höfum vér til þessa manns ok svá til föður hans, ok er þetta ásjámál."

Þá svarar Trefill: "Svá skaltu til ætla, at vér munum eigi lengi vánbiðlar vera konunnar, ok þykkjumst vér eigi minnr sjá fyrir þinni sæmð en várri. Þykkir mér ok kynligt um svá vitran mann sem þú ert, at þú virðir slíka hluti fyrir þér, svá vel sem boðit er. Höfum vér ok svá at eins heiman gert ferð vára, at eigi mun til einskis ætlat, ok mun ek, Hersteinn, veita þér slíkt lið, sem þú vill, at þetta fari fram, ef hann kann eigi at sjá, hvat honum sómir."

Gunnarr svarar: "Þat fæ ek eigi skilit, hví þér látið svá brátt at þessu eða haldið við heitan sjálfa, því at mér lízt þetta mjök jafnræði, en einskis ills örvænti ek frá yðr, ok mun ek þat ráð upp taka at rétta fram höndina," - ok svá gerir hann, en Hersteinn nefnir sér vátta ok fastnar sér konu. Eftir þetta standa þeir upp ok ganga inn. Er þeim veittr beini góðr.

Nú spyrr Gunnarr tíðenda. Þorkell segir, at þeir hafi nú eigi annat nýligar frétt en brennu Blund-Ketils. Gunnarr spurði, hverr því olli. Þorkell segir, at Þorvaldr Oddsson var upphafsmaðr at ok Arngrímr goði. Gunnarr svaraði fá, lastaði lítt, enda lofaði eigi.

# 11. kafli - Þórðr gellir verðr aðili brennumálsins.

Þegar um morgininn í ár er Gunnarr á fótum ok gengr at Þorkatli ok bað þá klæðast. Þeir gera svá, ganga síðan til snæðings. Eru þá ok búnir hestar þeira, ok stíga þeir á bak. Ríðr Gunnarr fyrir inn með firðinum. Þá váru íslög mikil.

Eigi létta þeir fyrr en þeir koma í Hvamm til Þórðar gellis, ok fagnar hann þeim vel ok spurði tíðenda. Þeir sögðu slíkt, er þeim líkaði.

Gunnarr heimtir Þórð á mál ok segir, at þar er í för Hersteinn, sonr Blund-Ketils, ok Þorkell trefill. "Er þat erendi þeira, at Hersteinn mælir til mægða við mik, en til samfara við Þuríði dóttur mína, eða hversu ráðligt lízt þér þat? Maðr er vænn ok gerviligr. Hann skortir ok eigi fé, því faðir hans hefir þat mælt, at hann myndi af hendi láta búit, en Hersteinn tæki við."

Þórðr svarar: "Vel er mér við Blund-Ketil, því at einn tíma, er við Tungu-Oddr deildum á alþingi um þrælsgjöld, er dæmðust á hendr honum, ok fór ek at heimta í foraðsillu veðri ok vér þrír saman ok kómum um nótt til Blund-Ketils, ok var oss þar allvel fagnat, ok þar várum vér viku. Hann skipti við oss hestum, en gaf mér góð stóðhross. Slíkt reynda ek af honum, en þó lízt mér svá á, at eigi muni því misráðit, þó at eigi sé þessu keypt."

"Svá máttu til ætla," segir Gunnarr, "at eigi mun hon föstnuð öðrum manni, þó at henni bjóðist, því at mér lízt sjá maðr vaskligr ok vel boðinn ok mikil hætta í, hversu til tekst, ef þessum manni er frá vísat."

Eftir þat gengr Gunnarr til fundar við dóttur sína, því at hon var með Þórði á fóstri, ok fréttir hana eftir, hversu henni var um gefit.

Hon svarar, at eigi er henni svá mikil manngirnð í hug, at henni þætti jafngott at sitja heima, - "því at ek á kost góðrar forsjá, þar sem Þórðr er, frændi minn. En ykkarn vilja mun ek gera um þetta ok annat."

Nú elr Gunnarr á málit við Þórð ok segir, at honum lízt þetta ráð allsæmiligt.

Þórðr svarar: "Hví skaltu eigi gefa honum dóttur þína, ef þér líkar?"

Gunnarr svarar: "Því at eins gef ek hana, at þat sé jafnvel þinn vili sem minn."

Þórðr kvað beggja þeira ráð þetta vera skyldu.

"Ek vil," sagði Gunnarr, "at þú, Þórðr, fastnir Hersteini konuna."

Þórðr svarar: "Sjálfr skaltu þat gera at fastna dóttur þína."

Gunnarr svarar: "Mér þykkir meiri virðing í, at þú fastnir hana, því at þat samir betr."

Þórðr lét nú þetta leiðast, ok fóru nú festar fram.

Þá mælti Gunnarr: "Bið ek enn, at þú látir hér vera boðit í Hvammi, ok mun þá gert verða með mestri sæmð."

Þórðr bað hann því ok ráða, ef honum þætti svá betr.

Gunnarr segir: "Svá munum vér til ætla, at vér látim þegar vera á viku fresti."

Eftir þat stíga þeir á bak ok snúa á ferð, ok víkr Þórðr á götu með þeim ok spurði enn, ef nökkut væri nýtt at segja.

Gunnarr svarar: "Ekki höfum vér nú nýligar frétt en brennu Blund-Ketils bónda."

Þórðr spurði, hversu þat varð. En Gunnarr sagði allan atburðinn um brennuna ok hverr henni olli ok svá, hverir þat gerðu.

Þórðr mælti: "Eigi myndi þessu gjaforði svá skjótt ráðit hafa verit, ef ek hefða þetta vitat, ok þykkizt þér nú allmjök hafa komizt fyrir mik í viti ok beittan brögðum í þessu. En þó þykkir mér eigi víst, at þér séð yðr einhlítir at þessu máli."

Gunnarr mælti: "Þar er gott til trausts at ætla sem þú ert, enda er þér nú skylt at veita mági þínum, en vér erum skyldir at veita þér, því at margir heyrðu, at þú fastnaðir konuna ok þetta var allt við þitt ráð gert, ok er nú vel, at þér reynið eitt sinn, hverr yðar drjúgastr er höfðingjanna, því at þér hafið lengi úlfsmunni af etizt."

# 12. kafli - Frá heitstrengingum at brúðkaupi.

Nú skiljast þeir, ok er Þórðr inn reiðasti, ok þykkir honum þeir hafa gabbat sik. En þeir ríða nú fyrst á Gunnarsstaði ok þykkjast allvel leikit hafa, at þeir höfðu komit Þórði í málit með sér, ok váru nú allkátir. Eigi ríða þeir nú suðr at sinni, en bjóða mönnum til boðs ok sækja í Hvammi at ákveðnum tíma.

Hafði Þórðr þar margt fyrirboðsmanna ok skipar mönnum í sæti um kveldit. Sat hann sjálfr á annan bekk ok Gunnarr, mágr hans, ok hans menn, en Þorkell trefill hjá brúðguma á annan bekk ok þeira boðsmenn. Brúðir skipuðu pall.

Ok svá sem borð váru sett ok allir menn í sæti komnir, þá stökk Hersteinn brúðgumi fram yfir borðit ok gengr þar at, sem einn steinn stóð. Hann steig öðrum fæti upp á steininn ok mælti: "Þess strengi ek heit," sagði hann, "at áðr alþingi er úti í sumar, skal ek hafa fullsekðat Arngrím goða eða sjálfdæmi ella."

Síðan stígr hann í sæti sitt. Gunnarr stökk þá fram ok mælti: "Þess strengi ek heit," sagði hann, "at áðr alþingi er úti í sumar, skal ek hafa sótt til útlegðar Þorvald Oddsson eða hafa sjálfdæmi ella."

Upp stígr hann undir borð ok mælti til Þórðar: "Hví sitr þú, Þórðr, ok mælir eigi um? Vitum vér, at slíkt er þér í hug sem oss."

Þórðr svarar: "Kyrrt mun þat at sinni."

Gunnarr svarar: "Ef þú vill, at vér talim fyrir þik, þá er þat til reiðu, en vitum vér, at þú ætlar þér Tungu-Odd."

Þórðr mælti: "Þér skuluð ráða yðrum ummælum, en ek mun því ráða, hvat ek tala. Endið þetta vel, sem þér hafið um mælt."

Eigi var til nýlundu fleira at boðinu, en þó fór þat allsköruliga fram, ok er þat þraut, fór hverr, sem fyrir lá, ok líðr vetrinn af hendi.

Ok er várar safna þeir at sér mönnum ok fara suðr til Borgarfjarðar ok koma í Norðrtungu ok stefna Arngrími til þings í Þingnes ok Hænsa-Þóri.

Nú skilst Hersteinn frá liðinu með þrem tigum manna, þangat sem hann sagði inn síðasta náttstað verit hafa Þorvalds Oddssonar, því at hann var þá farinn af vist sinni.

Nú er ókyrrt í heraðinu ok mikil umræða ok samandráttr liðs af hvárratveggja hendi.

# 13. kafli - Bardagi Þórðar gellis ok Tungu-Odds.

Þat varð til tíðenda, at Hænsa-Þórir hvarf brott ór heraðinu við tólfta mann, þegar hann spurði, hverir í málit váru komnir, ok fréttist alls ekki til hans.

Oddr safnar nú liði um dalina, Reykjardal hvárntveggja ok Skorradal, ok um allar sveitir fyrir sunnan Hvítá, ok þó hafði hann margt ór öðrum sveitum.

Arngrímr goði safnaði mönnum um Þverárhlíð ok Norðrárdal at sumum hluta.

Þorkell trefill safnaði mönnum it neðra um Mýrar ok Stafholtstungur, ok suma Norðrdæla hefir hann með sér, því at Helgi, bróðir hans, bjó í Hvammi, ok hefir hann hann með sér.

Nú safnar Þórðr gellir liði vestan ok hefir eigi margt lið. Hittast nú þessir allir, er í váru málinu, ok hafa alls tvau hundruð manna, ríða nú ofan fyrir útan Norðrá ok yfir á at Eyjavati fyrir ofan Stafholt ok ætla yfir Hvítá, þar sem heitir Þrælastraumr.

Þá sjá þeir mannaferð mikla fyrir sunnan ána. Er þar Tungu-Oddr ok nær fjögur hundruð manna, gæða nú ferðina ok vilja fyrr koma til vaðsins, hittast nú við ána, ok hlaupa þeir Oddr af baki ok verja vaðit, en þeim Þórði gengr ógreitt framreiðin ok vildu gjarna komast á þingit. Slær nú í bardaga, ok verða þegar áverkar. Fellu fjórir menn af Þórði. Þar fell Þórólfr refr, bróðir Álfs ór Dölum, virðuligr maðr, ok hverfa nú frá við svá búit. Einn maðr féll af Oddi, en þrír urðu mjök sárir.

Þórðr snýr nú málinu til alþingis. Þeir ríða nú heim vestr, ok þykkir mönnum mjök hallazt hafa metorð vestanmanna.

Nú ríðr Oddr á þingit. Hann sendi heim þræla sína með hross. Jórunn, kona hans, spurði tíðenda er þeir kómu heim. Þeir kváðust engi segja kunna önnur en þau, at sá maðr var einn kominn vestan ór Breiðafirði, at svara kunni Tungu-Oddi, ok var hans hljómr ok rödd sem griðungr gelldi. Hon kvað þat engi tíðendi, þótt honum væri svarat sem öðrum manni, en kvað þó þat hafa gerzt at tíðendum, at eigi væri líkligra til.

"Var þar ok bardagi," sögðu þeir, "ok fellu fimm menn alls, en margir urðu sárir." En áðr gátu þeir þess at engu.

Nú líðr þingit, ok verðr þar eigi til tíðenda. En er þeir mágar koma heim vestr, skipta þeir bústöðum, ferr Gunnarr í Örnólfsdal, en Hersteinn tekr Gunnarsstaði. Eftir þetta lætr Gunnarr færa til sín vestan við þann allan, sem Örn austmaðr hafði átt, ok flytja heim í Örnólfsdal. Tekr hann til síðan ok húsar upp bæinn í annat sinn, því at Gunnarr var allra manna hagastr. Hann var ok um allt atgervismaðr ok manna bezt vígr ok inn vaskasti í öllu.

# 14. kafli - Frá þingdeilum ok setning fjórðungsdóma.

Nú líða stundir fram allt til þess, at menn ríða til þings. Er nú mikill viðbúnaðr í heruðunum. Ríða nú hvárirtveggju ákafa fjölmennir.

Ok er þeir Þórðr gellir koma á Gunnarsstaði, er Hersteinn sjúkr ok má eigi fara til þings. Selr hann nú öðrum í hendr sakirnar. Eftir váru hjá honum þrír tigir manna.

Nú ríðr Þórðr til þings. Hann safnar at sér vinum sínum ok frændum ok kemr snemma til þings, en þingit var þá undir Ármannsfelli. Ok svá sem flokkar koma, hefir Þórðr liðsdrátt mikinn.

Nú er sén ferð Tungu-Odds. Ríðr Þórðr þá í mót honum ok vill eigi, at hann nái þinghelginni. Oddr ríðr með þrjú hundruð manna. Þeir Þórðr verja þingit, ok slær þá þegar í bardaga. Tekst brátt mannfall, en allmargir urðu sárir. Þar fellu sex menn af Oddi, því at Þórðr var miklu fjölmennari.

Þetta sjá góðgjarnir menn, at þau vandræði myndi af standa, ef þingheimrinn berðist, at seint myndi bætr bíða. Er þá gengit í milli, ok verða skildir, ok snúit málum til sættar, ok var Oddr ofrliði borinn ok varð undan at láta, fyrir því at bæði var, at hann þótti þyngra málahlut eiga at flytja, enda varð hann aflvani fyrir liðs sakar. Var þá þat mælt, at Oddr myndi tjalda á brottu ór þinghelgi, en ganga til dóma ok at nauðsynjum sínum, fara með sik spakliga, sýna enga þrjózku né hans menn. Sitja menn nú yfir málum ok leita at sætta þá.

[Þórðr gellir talaði þá langa tölu ok snjalla at Lögbergi ok tjáði þat, hversu illa at mönnum gegndi þat at fara í ókunnig þing at sækja um víg eða harma sinna at reka, ok sagði nú, hversu mikit at honum varð fyrir, áðr hann gat þessu máli til skila komit, ok kvað mörgum manni mein mundu at verða þessu vandræði, ef eigi væri bætr á ráðnar, - "fyrir því," sagði hann, "at hér til hafa þat lög verit, at sakar skal sækja á því þingi, er næst er vetfanginu."

En þá er landinu var skipt í fjórðunga, var svá skipat, at þrjú váru þing í fjórðungi hverjum, nema í Norðlendingafjórðungi váru fjögur ok því svá, at þeir urðu eigi á annat sáttir. Þeir, er váru fyrir norðan Eyjafjörð, vildu eigi þangat sækja þing, enda eigi í Skagafjörð, þeir er fyrir vestan váru. En þó skyldi jafnan dóm nefna á alþingi ór þeira fjórðungi sem ór einhverjum öðrum. Af því skal einn maðr þaðan sitja fyrir forráðsgoðorð, at þeir goðar vildu allir setit hafa. En síðan váru sett fjórðungsþing. Svá sagði mér Úlfhéðinn Gunnarsson.

Nú er setit at málunum], ok horfir Oddi þungliga fyrir þat mest, at mikit ofrefli var í móti.

# 15. kafli - Veginn Hænsa-Þórir ok frá málalokum.

En nú skal segja nökkut af Hersteini, at honum létti brátt sóttarinnar, er þeir riðu til þingsins. Ferr hann þá í Örnólfsdal.

Þat var einn morgin snemma, at hann var í smiðju, því at hann var manna hagastr á járn.

Þá kemr þar bóndi einn, sá er Örnólfr hét, ok sagði svá: "Sjúk er kýr mín," sagði hann, "ok bið ek þik, Hersteinn, at þú farir at sjá hana. Þykkir oss nú gott, at þú ert aftr kominn, ok höfum vér þá nökkut svá iðgjöld föður þíns, er oss varð at mestu gagni."

Hersteinn svarar: "Eigi hirði ek um kú þína, ok kann ek eigi at sjá, hvat henni er til meins."

Bóndi svarar: "Mikill er þó munr, at faðir þinn gaf mér kúna, en þú vill eigi sjá hana."

Hersteinn svarar: "Ek gef þér aðra kú, ef þessi deyr."

Bóndi svarar: "Þat vil ek fyrst þiggja, at þú sjáir þessa."

Hersteinn sprettr þá upp ok verðr hermt við ok gengr út ok bóndinn með honum, snúa síðan í veg til skógar. Liggr þar ein sneiðigata ok skógrinn á tvær hendr. Ok er Hersteinn ferr klifgötuna, nemr hann staðar. Hann var allra manna skyggnstr.

Hann mælti þá: "Kom þar fram skjöldr í skóginum."

Bóndi þagði.

Hersteinn mælti: "Hefir þú svikit mik, hundrinn þinn? Nú ef þú ert í nökkurum særum at leyna, þá leggst þú niðr í götuna ok tala eigi orð, en ef þú gerir eigi þetta, þá mun ek drepa þik."

Bóndinn leggst þá niðr, en Hersteinn snýr heim ok kallar á menn sína. Þeir taka vápn sín ok fara þegar í skóginn ok finna Örnólf í götunni. Þeir biðja hann fara með sér þangat, sem mælt var, at þeir skyldu finnast. Nú fara þeir, þar til er þeir koma í eitt rjóðr.

Þá mælti Hersteinn til Örnólfs: "Eigi vil ek skylda þik til at tala, en far nú sem fyrir þik var lagit."

Bóndi hleypr þá upp á hól einn ok blístrar hátt. Síðan hlaupa þar fram tólf menn, ok var þar Hænsa-Þórir fyrir flokki, en þeir Hersteinn taka þessa menn höndum ok drepa. Höggr Hersteinn sjálfr höfuð af Þóri ok hefir með sér, ríða nú síðan suðr til þings ok segja þar þessi tíðendi. Verðr Hersteinn ágætr mjök af þessu verki ok fær af virðing mikla, sem ván var at.

Nú er setið yfir málum manna, ok verða þær málalykðir, at Arngrímr goði verðr sekr fullri sekð ok allir þeir, er at brennunni váru, nema Þorvaldr Oddsson, hann skyldi vera útan þrjá vetr ok eiga þá útkvæmt. Gefit var fé fyrir hann ok svá til farningar öðrum mönnum. Þorvaldr fór útan um sumarit ok var leiddr upp á Skotlandi ok þjáðr þar.

Nú eftir þetta var slitit þinginu, ok þykkir mönnum Þórðr vel ok sköruliga hafa fylgt þessum málum.

Arngrímr goði fór ok útan um sumarit, ok er þat eigi á kveðit, hversu mikit fé goldit var. Lýkr á þá leið þessum málum.

Ríða menn síðan heim af þingi, en þeir fara útan, svá sem mælt var, er sekir váru.

# 16. kafli - Frá Þóroddi Tungu-Oddssyni ok Jófríði.

Gunnarr Hlífarson sitr nú í Örnólfsdal ok hefir húsat vel. Hann hafði selför, ok var mannfátt heima.

Jófríðr, dóttir Gunnars, átti sér tjald úti, því at henni þótti þat ódaufligra.

Einn dag berr svá til, at Þóroddr, sonr Tungu-Odds, ríðr í Þverárhlíð. Hann kemr at Örnólfsdal um farinn veg ok gengr inn í tjaldit til Jófríðar. Hon heilsar honum vel. Hann sezt niðr hjá henni, ok taka þau tal sín á milli, ok í því kemr sveinn frá selinu ok biðr Jófríði taka ofan klyfjar með sér. Þóroddr ferr til ok tekr ofan klyfjarnar, en sveinninn ferr síðan á brott ok kemr til sels.

Gunnarr spyrr, hví honum yrði nú svá fljótt. Hann svarar engu.

Gunnarr spurði: "Sástu nökkut til tíðenda?"

"Alls eigi," kvað sveinninn.

"Nei," sagði Gunnarr, "þannig ertu í bragði sem nökkut hafi þér fyrir augu borit, þat sem þér þykkir umræðu vert, ok seg mér, ef svá er, eða er nökkut manna komit til bæjarins?"

"Engan sá ek kominn," sagði sveinninn.

"Þú munt nú segja verða," sagði Gunnarr ok tók sviga einn mikinn ok ætlar at berja piltinn með. Eigi fekk hann af honum heldr en áðr.

Eftir þat fekk Gunnarr sér hest ok hleypr á bak ok ríðr skyndiliga ofan til vetrhúsa með hlíðinni.

Jófríðr getr at líta ferð föður síns ok sagði Þóroddi ok biðr hann ríða í brott. "Vilda ek gjarna, at eigi hlytist illt af mér." Þóroddr segist munu bráðliga ríða.

Gunnarr berr fljótt at ok hleypr af baki, gengr þegar inn í tjaldit. Þóroddr heilsar honum vel, en Gunnarr tók kveðju hans ok spurði síðan, hví hann væri þar kominn.

Þóroddr sagði, at svá bar til um ferðir hans, - "ok vil ek þó eigi gera þetta til fjandskapar við þik. En vita vil ek, hverju þú vill svara mér, ef ek bið Jófríðar, dóttur þinnar."

Gunnarr svarar: "Eigi mun ek gifta þér dóttur mína við þessa meðferðina. Hefir nú ok í odda staðizt með oss um hríð."

Síðan reið Þóroddr heim.

# 17. kafli - Þóroddr fær Jófríðar

Þat var einn dag, at Oddr segir, at eigi myndi illa fallit at hafa nökkurar landsnytjar af Örnólfsdal, - "þar er aðrir menn hafa setzt á eigur mínar at röngu."

Konur sögðu þat til liggja. "Gerist fé harðla nytlétt ok mun þá miklu betr mjólka, ef svá er breytt."

"Þá skal þangat fénu halda," sagði Oddr, "því at þar eru hagar góðir."

Þá sagði Þóroddr: "Ek mun bjóðast til at fylgja fénu, ok mun þá óágengiligra þykkja."

Oddr segist þat gjarna vilja, ok fara þeir nú með fénu. Ok er þeir eru langt komnir, segir Þóroddr, at þeir skulu þangat halda fénu, at þeir fá versta haga ok skermsl eru mest.

Nú líðr nóttin af hendi, ok reka þeir heim féit um morgininn. Ok er konur hafa mjólkat, þá kveða þær aldri jafnilla nýtzt hafa sem nú, ok er þessa eigi oftar freistat. Líða nú svá stundir fram.

Þat var einn morgin snemma at Oddr kemr at máli við Þórodd, son sinn: "Þú skalt fara ofan í sveit ok safna mönnum, ok vil ek nú reka menn af eignum várum, en Torfi skal fara upp um Hálsa ok gera þeim í kunnleika um þenna fund. Vér skulum hittast við Steinsvað."

Þeir gera nú svá, safna liði. Fá þeir Þóroddr níu tigi manna, ríða síðan til vaðsins. Þeir Þóroddr koma fyrri til vaðsins. Hann biðr þá ríða fyrir, - "en ek vil bíða föður míns."

Ok er þeir koma at garði í Örnólfsdal, er Gunnarr at gera hlass.

Nú ræðir sveinn um, er var með Gunnari: "Menn fara at bænum eigi allfáir saman."

"Já," sagði Gunnarr, "svá er þat," - ok gengr heim til bæjarins ok tók boga, því at hann skaut allra manna bezt af honum, ok er þar helzt til jafnat, er var Gunnarr at Hlíðarenda. Hann hafði þá húsat vel bæinn, en gluggr var á útihurðinni, svá at inn mátti rétta ok út höfuð sitt. Hann stóð við hurðina með bogann.

Nú kemr Þóroddr at bænum ok gengr at durum við fá menn ok spyrr, ef Gunnarr vill nökkura sætt bjóða.

Hann svarar: "Ek veit eigi, at ek eiga nökkut at bæta, en hitt væntir mik, áðr þér fáið mitt vald, at griðkonur mínar muni stungit hafa nökkura þína félaga svefnþorni, áðr ek hníga í gras."

Þóroddr svarar: "Satt er þat, at þú ert afbragð flestra manna nú, þeira sem uppi eru, en þó má koma svá margt lið í móti þér, at þú fáir eigi móti staðit, því at faðir minn ríðr at garði með mikit lið ok ætlar at drepa þik."

Gunnarr svarar: "Vel er þat, en þat mynda ek vilja, at ek hefða mann fyrir mik, áðr ek hníga at velli. En eigi gruna ek þat, þótt faðir þinn haldi lítt sættirnar."

"Hina leið er," sagði Þóroddr, "at vér viljum gjarna sættast, ok rétt nú fram höndina með góðum vilja þínum ok gift mér Jófríði, dóttur þína."

Gunnarr svarar: "Eigi kúgar þú dóttur mína af mér. En eigi væri þat fjarri jafnaði boðit sakar þín, því at þú ert góðr drengr."

Þóroddr svarar: "Eigi mun þat svá virt af góðgjörnum mönnum, ok kann ek mikla þökk fyrir, at þú takir þenna kost með þeim máldögum, sem því hæfir."

Ok nú við umtölur vina sinna ok þat annars, at honum þótti Þóroddr jafnan vel farit hafa með sínu máli, þá verðr þat af, at Gunnarr réttir fram höndina, ok lúka svá þessu máli.

Nú í þessu kemr Oddr í tún, ok snýr Þóroddr þegar í mót feðr sínum ok spyrr, hvat hann ætlar. Hann kveðst ætla at brenna bæinn ok svá mennina.

Þóroddr svarar: "Á aðra leið er nú komit málinu, ok erum við Gunnarr nú sáttir," - ok segir nú allt, hvé komit er.

"Heyr hér á endemi," segir Oddr. "Væri þér þá verra at eiga konuna, þótt Gunnarr væri drepinn áðr, er mestr var várr mótstöðumaðr? Ok höfum vér illt at verki at hefja þik."

Þóroddr svarar ok mælti: "Við mik skaltu nú fyrst berjast, ef eigi kemr öðru við."

Ganga menn nú í milli ok sætta þá feðga. Urðu þær málalykðir, at Jófríðr er gefin Þóroddi, ok líkar Oddi stórilla, fara nú heim við svá búit. Eftir þat sitja menn at boði, ok unir Þóroddr allvel sínu ráði.

Ok at vetri afliðnum ferr Þóroddr útan, því at hann hafði spurt, at Þorvaldr, bróðir hans, var í höftum, ok vildi leysa hann með fé. Hann kemr til Nóregs ok kom eigi út síðan ok hvárrgi þeira bræðra.

Oddr tók nú at eldast mjök. Ok er hann spurði þat, at hvárrgi sona hans myndi til koma, tók hann sótt mikla, ok er at honum tók at þröngva, mælti hann við vini sína, at þeir mundi flytja hann upp á Skáneyjarfjall, þá er hann væri dauðr, ok kvaðst hann þaðan vildu sjá yfir tunguna alla, ok svá var gert.

En Jófríðr Gunnarsdóttir var síðan gefin Þorsteini Egilssyni at Borg ok var inn mesti kvenskörungr.

Ok lýkr þar Hænsa-Þóris sögu.